

Til lovforslag nr. L 8. Betænkning afgivet af erhvervsudvalget den 8. november 1979

Betænkning

over

Forslag til lov om midlertidig begrænsning i forsikringsselskabers og pensionskassers anbringelse af midler

Udvalget har holdt en række møder og har herunder stillet spørgsmål til industriministeren, som denne har besvaret skriftligt. Endvidere har udvalget holdt samråd dels med industriministeren, dels med boligministeren.

Som bilag til betænkningen er optrykt ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 12 og 24, uddrag af ministerens bemærkninger til skrivelse af 8. november 1979 fra Assurandør-Societetet og Statsanstalten for Livsforsikring, skrivelse af 8. november 1979 fra Pensionskasserådet til udvalget samt ministerens besvarelse af udvalgets spørgsmål 26.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Assurandør-Societetet,
Byggesocietetet,
Entreprenørforeningen,
Handels- og kontorfunktionærernes Forbund i Danmark,
Håndværksrådet,
Kommunale Tjenestemænds Udvalg,
Pensionskasserådet,
Statsanstalten for Livsforsikring og Trolle & Damsbo, advokatkontor, København.

I samråd har industriministeren bekræftet, at mere permanente regler for forsikringsselskabers og pensionskassers kapitalanbringelse først vil blive udformet efter drøftelser, hvori også forsikringsselskabernes og pensionskassernes organisationer vil blive inddraget.

Et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (venstres, det konservative folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling og udtaler:

Det er af udvalgsarbejdet fremgået, at lovforslaget ikke har klare og entydige forbrugsbegrænsende virkninger, og at det kan ramme byggeri og beskæftigelse samt medføre sociale uretfærdigheder. Loven strider i øvrigt mod EFs 1. skadesforsikringsdirektiv, der trådte i kraft med udgangen af januar 1975, og mod hensigterne og principperne i EFs 1. livsforsikringsdirektiv, som Danmark har tiltrådt i ministerrådet i marts 1979.

Centrum-demokraterne, der ikke er repræsenteret ved medlemmer i udvalget, har tilkendegivet, at partiet vil stemme i overensstemmelse med det af mindretallet fremførte og tilslutter sig i øvrigt mindretallets udtalelse.

Et *andet mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Fremskridtspartiet tager afstand fra forslaget, idet det, hvis det bliver vedtaget og kommer til at virke efter hensigten, vil virke arbejdsløshedsfremmende.

Under udvalgsarbejdet er det blevet godtgjort, at ca. 5.000 enfamiliehuse vil blive færdiggjort i den periode, der omfattes af

lovforslaget. Lovforslaget vil medføre tab for typehusproducenterne eller forbrugerne, der har en forhåndsaf tale med forsikringsselskaber og pensionskasser om at indgå med en tredje prioritering, og der vil opstå 5.000 »sorte« huse, hvis forhåndsaf talen bortfalder. I samme periode vil der normalt blive solgt 3-4.000 enfamiliehuse. Men da lovforslaget skaber usikkerhed om finansieringen, betyder det et drastisk fald i salgsantallet og dermed øget arbejdsløshed.

Yderligere vil et fald i antallet af solgte enfamiliehuse betyde øgede midler til forbrug, hvilket er lige det modsatte af, hvad lovforslaget påstås at tilsigte. Ud over typehusproducenter vil andre virksomheder, der har indgået flerårige aftaler, såkaldte rammeaftaler, med forsikringsselskaberne og pensionskasserne om en delfinansiering af deres produktion, være nødsaget til at indskrænke deres virksomhed eller helt lukke, hvilket forøger arbejdsløsheden.

Imidlertid er der en mulighed for, at forsikringsselskaberne og pensionskasserne stadig kan opfylde de lånetilsagn og forhåndsaf taler, de har indgået med deres kunder og Nationalbanken.

I aftalen med Nationalbanken er det til ladt at foretage udlån til finansieringsselskaber m. v. ved at yde gældsrevslån mod sikkerhed i pantebreve.

Det vil sige, at alle indgåede aftaler blot videregives til finansieringsselskaberne, der ekspederer sagerne.

Det viser, at det er et Ebberød Bank system, som den socialdemokratiske regering er ekspert i.

I stedet for at skabe nye restriktioner på kapitalmarkedet burde regeringen afskaffe restriktionerne og overlade markedet til de store, velorganiserede kreditgivningsenheder, der på grundlag af en fri konkurrence vil være i stand til at yde den billigst mulige kreditformidling, hvilket den socialdemokratiske regerings misforståede regereri har umuliggjort i dag.

Som eksempler på, at regeringen tilside-

sætter alt for at gennemføre et forslag, der kun kan betyde yderligere omkostninger for forbrugerne, kan nævnes, at et EF-direktiv tilsidesættes, og at boligministerens påstande om, at pensionskasserne og forsikringsselskaberne er årsag til, at der gives forbrugslån, ikke er rigtige, hvilket boligministeren selv bekræfter i svaret på spørgsmål 26.

Et tredje mindretal (Danmarks retsforbunds medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Mindretallet ønsker at påpege det uheldige i, at pengeinstitutternes udlånsloft ikke er hævet. Dette forhold kombineret med virkningerne af denne lov vil medføre, at de socialt dårligst stillede i en lånesituation vil blive tvunget ud på det grå pengemarked.

Ændringsforslag

Af *industriministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Askjær Jørgensen (FP), Pilgaard Andersen (FP) og Alfred Hansen (DR)):

Ny paragraf

1) Efter § 4 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. § 1, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse på Statsanstalten for Livsforsikring, jfr. lov nr. 217 af 24. maj 1978.«

2) I § 5, stk. 2, der bliver § 6, stk. 2, indsættes i 1. punktum efter § 1, stk. 1: »jfr. § 5,«.

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Da det er rimeligt, at der for Statsanstalten for Livsforsikring gælder samme regler som for andre forsikringsselskaber, skal jeg efter aftale med finansministeren foreslå, at lovforslagets anvendelsesområde udvides til også at omfatte denne.

Jytte Andersen (S) Svend Andersen (S) Demnitz (S) Tove Lindbo Larsen (S) fmd.

Lissa Mathiasen (S) Inge Fischer Møller (S) Westh (S) Janne Normann (RV)

Ellemann-Jensen (V) Fogh Rasmussen (V) Kjølgaard (KF) nfm.

Henning Andersen (KF) Steffensen (KrF) Rahbæk Møller (SF) Alfred Hansen (DR)

Askjær Jørgensen (FP) Pilgaard Andersen (FP)

Partierne CD og VS var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.

Bilag

Erhvervsudvalgets spørgsmål 12:

Hvad forstås ved en bindende aftale (§ 5, stk. 2)?

Industriministerens svar:

Begrebet »bindende aftale« er i bemærkningerne til § 5 brugt i overensstemmelse med almindelig juridisk sprogbrug for aftaler, der allerede den 4. november var så bindende for parterne, at de den dag forpligtede dem til at præstere opfyldelse i overensstemmelse med aftalens indhold, og således at denne forpligtelse i tilfælde af misligholdelse kunne håndhæves ved domstolene.

Erhvervsudvalgets spørgsmål 24:

Er en aftale truffet senest 4. november 1979 mellem f. eks. et typehusfirma og byggherren om restfinansiering via pensionskasse eller forsikringslån bindende i henhold til forslaget § 5, stk. 2?

Hvilke betingelser skal være opfyldt, for at aftalen er bindende?

Kan rammeaftaler betragtes som et bindende finansieringstilsagn?

Industriministerens svar:

Hvorvidt der i det enkelte tilfælde forelå en *bindende* aftale om restfinansiering senest den 4. november, vil afhænge af de konkrete omstændigheder i forbindelse med hver enkelt aftale. Jeg vil nødigt inddrage mig på en vurdering af sådanne konkrete bevisspørgsmål. Disse kan formentlig variere stærkt fra aftale til aftale. Af samme grund vil jeg nødigt udtale mig om, i hvilket omfang rammeaftaler kan anses som bindende finansieringstilsagn.

Idet jeg henviser til mit svar på udvalgets spm. 12, må jeg i overensstemmelse med almindelig juridisk sprogbrug anse de aftaler for bindende, som forpligter parterne til at præstere opfyldelse i overensstemmelse med aftalens indhold, og således at denne forpligtelse i tilfælde af misligholdelse vil kunne håndhæves ved domstolene.

*Uddrag af***Industriministerens bemærkninger til skrivelse af 8. november 1979 fra Assurandør-Societetet og Statsanstalten for Livsforsikring**

For så vidt der henvises til EF-direktiver på forsikringsområdet kan jeg oplyse:

I EFs 1. skadesforsikringsdirektiv art. 18, stk. 1, bestemmes: »Medlemsstaterne fastsætter ingen regler for valget af de aktiver, der ikke medgår til dækningen af de tekniske reserver .....«

En tilsvarende bestemmelse indeholdes i EFs 1. livsforsikringsdirektiv art. 21, stk. 1.

Det 1. skadesforsikringsdirektiv blev vedtaget den 24. juli 1973 og trådte i kraft med udgangen af januar 1975.

Det 1. livsforsikringsdirektiv blev vedtaget den 5. marts 1979, men træder først i kraft den 15. september 1980, jfr. dets art. 40.

Disse direktiver omfatter i øvrigt ikke pensionskasser og reassurancevirksomhed.

Spørgsmålet har således kun betydning for skadesforsikring, og her er det min opfattelse, at EF-retten ikke er til hinder for *kortvarige* økonomiske indgreb af helt *generel* karakter.

.....

PENSIONSKASSERÅDET

Den 8. november 1979

Vedr. forslaget til lov om midlertidig begrænsning i forsikringselskabers og pensionskassers anbringelse af midler

Pensionskasserådet, der repræsenterer de tværgående pensionskasser (tarifikasser) og dermed omfatter mere end 85 pct. af alle pensionskassemedlemmer i Danmark, ønsker at udtale til det fremsatte lovforslag:

Som motivering for lovforslaget er alene anført, at dette forslag udover det samtidigt fremsatte lovforslag om et midlertidigt tinglysningsforbud vil være påkrævet som et yderligere forbrugsbegrænsende middel. Denne begrundelse (forbrugsbegrænsningen) er efter Pensionskasserådets opfattelse uden hold i virkeligheden.

Pensionskasserne repræsenteret i Pensionskasserådet indgik således i forsommeren vedlagte aftale af 2. maj 1979 med Danmarks Nationalbank om udlån mod pant i ejerboliger. De fastlagte regler tog sigte på at begrænse sådanne udlån til i det helt væsentlige kun at omfatte lån til finansiering af byggeri. Pensionskasserådet er ikke bekendt

med, at disse regler er tilsidesat.

Den faktiske virkning af forslaget vil herafter alene være, at pensionskasserne afskæres fra investeringer, der ud fra det pensionsmæssige formål er hensigtsmæssige, uden at denne begrænsning er forsikringsmæssigt begrundet.

Pensionskasserådet skal herudover gøre opmærksom på, at det foreslåede indgreb konkret vil forårsage store ubehageligheder for en række låntagere og bygherrer, hvor disse har disponeret i tillid til, at bindende låneaftale kunne indgås, men hvor sådan aftale nu udelukkes efter lovforslagets § 5, stk. 2.

Endvidere gælder, at også udlån mod pant i erhvervsjendomme udelukkes ved lovforslaget, en ejendomstype, som Nationalbanken ikke fandt grundlag for at medtage ved aftalen med pensionskasserne og forsikringselskaberne.

Med venlig hilsen
Bent Nyløkke Jørgensen

/ J. Kr. Lomholt

DANMARKS NATIONALBANK

København, den 2. maj 1979

Fælles regler for forsikringsselskabers og pensionskassers udlån mod pant i ejerboliger*1. Direkte lån.*

- a) Lånenes løbetid må højst være 30 år ved belåning af nybyggeri og om- og tilbygninger og højst 20 år i andre tilfælde. Lånene må ikke afvikles på mere lempelige vilkår end fuldt amortisable annuitetslån.
- b) Kursen for lånene fastsættes således, at den effektive rente ikke er lavere end den for tilsvarende andre placeringer gældende markedsrente.
- c) Selskaberne og pensionskasserne skal gennem indhentelse af oplysninger om låneformålet bestræbe sig på, at lånene fortrinsvis ydes til finansiering af byggeri, herunder om- og tilbygning, samt i forbindelse med ejerskifte.

2. Køb af pantebreve.

Pantebrevets løbetid m. v. skal respektere de ovenfor under 1. a) og c) anførte regler.

3. Udlån til finansieringsselskaber m.v.

Der må ikke via udlån til finansieringsselskaber, der kontrolleres af forsikringsselskaber, ydes lån mod pant i ejerboliger på lempeligere vilkår end ovennævnte, ligesom forsikringsselskaber og pensionskasser afstår fra at yde gældsbevslån mod sikkerhed i pantebreve, der ikke opfylder disse vilkår.

4. Indberetning.

Forsikringsselskaber og pensionskasser, der har tilsluttet sig de fælles regler, indsen-

der hvert kvartal en kopi til Danmarks Nationalbank af den oversigt over deres samlede udlån og bevægelser heri i kvartalets løb, som indsendes til Danmarks statistik (skema 4), idet der under skemaet som supplerende oplysning opføres tal for, hvor stor en del af udlånet under 1. 2. 1. 2. (beboelsesejendomme – andre formål), der har forbindelse dels med om- og tilbygning, dels med ejerskifte.

Erhvervsudvalgets spørgsmål 26:

Under samrådet i dag oplyste boligministeren, at forsikrings- og pensionskasserne lovligt har kunnet anbringe midler hos vekselrere, bankierfirmaer m. v., som kan videreudlåne til forbrugsformål. Omfanget heraf ønskes oplyst.

Industriministerens svar:

For så vidt angår de midler, der ikke er »frie« efter lovene om forsikringsselskaber og pensionskasser, kan sådan anbringelse ikke ske. Ved frie midler forstås i denne sammenhæng den mindre del af selskabernes og kassernes midler, som ikke efter lovgivningen er bundne til dækning af forsikrings- eller pensionsforpligtelserne. For pensionskasser er det i øvrigt efter forsikringsrådet tvivlsomt, i hvilket omfang de overhovedet har midler, der kan betegnes som »frie«.

Omfanget af frie midlers anbringelse kendes ikke.